Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8059979

Uw referentie
2026Z19692

Bijlage(n)
0

Datum	20 november 2026
Betreft	Antwoorden Kamervragen over de toets die de IND uitvoert op de politieke en maatschappelijke activiteiten van tolken bij de afgifte van inpasbaarheidsverklaringen

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van het lid Boomsma (JA21) over de toets die de IND uitvoert op de politieke en maatschappelijke activiteiten van tolken bij de afgifte van inpasbaarheidsverklaringen.

Deze vragen werden ingezonden op 23 september met kenmerk 2026Z19692.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

Vragen van het lid Boomsma (JA21) aan de minister van Asiel en Migratie over de toets die de IND uitvoert op de politieke en maatschappelijke activiteiten van tolken bij de afgifte van inpasbaarheidsverklaringen.
(ingezonden 23 september 2026, 2026Z19692)

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
20 november 2026

Onze referentie
8059979

Vraag 1
Kunt u uiteenzetten hoe de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beoordeelt of een beëdigde tolk die in het Register is ingeschreven voor de IND inzetbaar is en een zogeheten inpasbaarheidsverklaring krijgt? Hoe wordt hun geschiktheid beoordeeld? Wie neemt die beslissing, op basis van welke stukken, en worden daarbij ook openbare bronnen zoals sociale media geraadpleegd?

Antwoord op vraag 1
De geschiktheid wordt getoetst aan de hand van de Gedragscode tolken en vertalers IND (Gedragscode). Als uit de ingediende documentatie omstandigheden blijken die evident in strijd zijn met deze Gedragscode, wordt de aanmeldingsprocedure beëindigd. Voor het verkrijgen van een inpasbaarheidsverklaring (IPV) dienen tolken een intakeformulier en een actueel cv bij de IND in te dienen.

De beoordeling van de aanvraag voor het verstrekken van de IPV, van eerste beoordeling van de ingediende documentatie tot het kennismakingsgesprek en kennisname van eventuele aanvullende informatie, wordt uitgevoerd door een Senior Adviseur Tolk- en Vertaalzaken van Bureau Tolk- en Vertaalzaken van de IND. Ter waarborging van een uniforme besluitvorming worden dossiers die nadere afweging vereisen intern afgestemd binnen het Bureau Tolk- en Vertaalzaken IND.

Wanneer er aanwijzingen zijn die vragen oproepen over de integriteit van een tolk of vertaler kan zowel na de eerste beoordeling als na het kennismakingsgesprek nader onderzoek worden verricht via openbare (digitale) bronnen door de afdeling Handhaving. Het kennismakingsgesprek vormt een integraal onderdeel van de inpasbaarheidsbeoordeling.

Vraag 2
Welke criteria hanteert de IND bij die beoordeling? Zijn deze criteria schriftelijk vastgelegd en openbaar, anders dan de algemeen geformuleerde bepalingen in de Gedragscode tolken en vertalers van de IND? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2
De IND hanteert de voorschriften en criteria die zijn neergelegd of voortvloeien uit de Wet beëdigde tolken en vertalers. Daarnaast hanteert de IND ook de criteria die zijn neergelegd in de Gedragscode Tolken en vertalers van de IND.

Vraag 3
Klopt het dat de gedragscode van de IND van tolken verlangt dat zij hun werk

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
20 november 2026

Onze referentie
8059979

"politiek neutraal" verrichten en geen functies bekleden of activiteiten verrichten "die tot belangenverstrengeling kunnen leiden", maar dat niet is uitgewerkt welke functies, lidmaatschappen, nevenactiviteiten of uitingen daar concreet onder vallen? Hoe wordt voorkomen dat zulke normen van geval tot geval verschillend worden toegepast?

Antwoord op vraag 3
Uit de Gedragscode van Bureau Wettelijk beëdigde tolken en vertalers (Wbtv) volgt dat een tolk zich onafhankelijk, onpartijdig en objectief dient op te stellen en dat elke (schijn van) vooringenomenheid wordt voorkomen.

Er is geen limitatieve uitwerking van de functies, lidmaatschappen, nevenactiviteiten of uitingen die daar concreet onder vallen, gezien de diversiteit aan functies, lidmaatschappen**,** nevenactiviteiten of uitingen die het kan betreffen.

Vraag 4
Deelt u de opvatting dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen enerzijds de eis dat een tolk tijdens het gehoor onpartijdig, nauwkeurig en zonder eigen mening vertaalt, en anderzijds het toetsen van de politieke en maatschappelijke opvattingen en activiteiten van een tolk buiten het werk? Hoe verhoudt dat laatste zich tot het verbod op onderscheid op grond van politieke gezindheid in de Algemene wet gelijke behandeling, dat ook geldt voor de toegang tot het vrije beroep?

Antwoord op vraag 4
Zoals de Gedragscode vermeldt, mogen voor een tolk, objectief geformuleerd, relaties, functies en/of activiteiten die niet tot de tolkwerkzaamheden behoren niet tot belangenverstrengeling leiden. Dat is niet zonder reden. Voor de kwaliteit van het gehoor is het cruciaal dat de (schijn van) belangenverstrengeling, zoals door (de schijn van) partijdigheid wordt voorkomen. Dat kan namelijk tot gevolg hebben dat de vreemdeling of de IND-medewerker zich niet volledig vrij voelt zich te uiten of terughoudendheid betracht bij het stellen van een vraag of het geven van een antwoord. Daarnaast kan (de schijn van) belangenverstrengeling bij een tolk er ook toe leiden dat er niet zonder meer op kan worden vertrouwd dat de vertaling ongekleurd is, wat mogelijk kan leiden tot een onzorgvuldige asielprocedure.

De Algemene wet gelijke behandeling is ook van toepassing op tolken. Tegelijkertijd regelt de Wet beëdigde tolken en vertalers dat een tolk te allen tijde neutraal moet blijven. De in dit verband te maken afweging, bezien in het licht van de bedoelde wettelijke voorschriften, is onderdeel van de beoordeling in het kader van de inpasbaarheidsverklaring.

Vraag 5
Is lidmaatschap van- of kandidaatstelling voor een politieke partij een omstandigheid die bij die beoordeling meeweegt? Zo ja, op welke grondslag?

Antwoord op vraag 5
De vraag die leidend is, is of een bepaalde functie of kandidaatstelling binnen een politieke partij in strijd is met de objectieve bepalingen uit de Gedragscode. Het enkele gegeven dat iemand lid is van een politieke partij is op zichzelf dan ook niet relevant. Het

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
20 november 2026

Onze referentie
8059979

gaat er specifiek om dat gedragingen, functies en/of activiteiten niet tot (de schijn van) belangenverstrengeling met zijn tolkenactiviteiten mogen leiden.

Vraag 6
Acht u het aanvaardbaar dat een beëdigde tolk die aan alle kwaliteits- en integriteitseisen van de Wet beëdigde tolken en vertalers voldoet, door de IND wordt geweigerd vanwege lidmaatschap van of kandidatuur voor een politieke partij, medewerking aan een verkiezingsprogramma, of publieke inzet voor mensenrechten of voor een bepaalde bevolkingsgroep? Zo ja, op welke wettelijke grondslag berust dat?

Antwoord op vraag 6
Voor wat betreft de vraag of lidmaatschap van of kandidatuur voor een politieke partij tot weigering kan leiden, verwijs ik naar het antwoord op vraag 5. Louter lidmaatschap vormt geen beletsel, maar bij een actieve politieke rol worden de concrete invulling en de potentiële impact op de neutraliteit van de tolk beoordeeld.

De IND heeft de privaatrechtelijke bevoegdheid om te bepalen van wiens tolkdiensten zij gebruikmaakt. De IND geeft invulling aan deze bevoegdheid door middel van het al dan niet verlenen van een IPV. De IND maakt van de bedoelde bevoegdheid gebruik, met als doel een goede invulling te geven aan de publieke taak die aan de IND is opgedragen. Om te waarborgen dat een asielzoeker in het gehoor in vertrouwelijkheid en onbelemmerd al datgene naar voren kan brengen ter onderbouwing van zijn asielaanvraag en dat dit door de ingezette tolk ook goed wordt overgebracht, stelt de IND, voor het afnemen van de dienstverlening van een tolk, additionele eisen als neergelegd in de Gedragscode tolken en vertalers van de IND. Wanneer omstandigheden de noodzakelijke neutraliteit of de schijn daarvan in gevaar brengen, kan dit leiden tot het niet verstrekken van een IPV.

Vraag 7
Kunt u aangeven welke soorten nevenactiviteiten, lidmaatschappen en uitingen naar het oordeel van de IND wél en niet verenigbaar zijn met tolkwerk voor de IND? Geldt daarbij dezelfde maatstaf voor bijvoorbeeld vrijwilligerswerk voor VluchtelingenWerk, werkzaamheden voor het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), betrokkenheid bij een religieuze organisatie of het dragen van religieuze kleding, dat de gedragscode uitdrukkelijk toestaat?

Antwoord op vraag 7
Zie ook het antwoord op vraag 5.

De mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling kan opkomen in het licht van de nevenactiviteiten, lidmaatschappen of publieke uitingen en wordt alsdan beoordeeld tegen de achtergrond van het werk waarvoor de tolk zal worden ingezet. De beoordeling is per definitie individueel en omvat daarmee alle mogelijke en denkbare situaties, waarbij het gaat om de inzetbaarheid van de tolk. Een eventuele daarop volgende beslissing tot het niet afgeven van een inzetbaarheidsverklaring, waarmee de tolk niet meer bij de IND kan worden ingezet, doet niets af aan de inzetbaarheid als tolk op andere terreinen.

Vraag 8
Hoeveel aanvragen voor een inpasbaarheidsverklaring zijn in elk van de jaren 2021

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
20 november 2026

Onze referentie
8059979

tot en met 2026 (tot heden) ingediend, en hoeveel daarvan zijn toegewezen, afgewezen of later ingetrokken? Kunt u de afwijzingen en intrekkingen uitsplitsen naar reden, bijvoorbeeld taalvaardigheid, Verklaring Omtrent het Gedrag, integriteit, neutraliteit of belangenverstrengeling, en overig?

Antwoord op vraag 8
De gevraagde cijfers kunnen niet als zodanig uit het (geautomatiseerde) IND-systeem gehaald worden.

Vraag 9
In hoeveel gevallen was een vermeend gebrek aan (politieke) neutraliteit, dan wel politieke of maatschappelijke activiteit van de tolk, een reden of medereden om een inpasbaarheidsverklaring te weigeren of in te trekken?

Antwoord op vraag 9
In geen enkele. Het gaat niet om de politieke opvattingen van de tolk; enkel om het voorkomen van de (schijn van) vooringenomenheid of belangenverstrengeling. Het is in meerdere zaken voorgekomen dat na verdergaande individuele beoordeling de IND tot de conclusie moest komen dat er een te groot risico was op het ontstaan van de (schijn) van vooringenomenheid of belangenverstrengeling.

Vraag 10
Wat zijn de gevolgen van een weigering door de IND voor de betrokken tolk, gelet op het aandeel van de IND in de vraag naar tolkdiensten in bepaalde talen? Werkt een weigering door de IND, bijvoorbeeld via de bemiddelaars (intermediairs) waarmee de IND werkt, ook door in de inzetbaarheid van de tolk bij andere overheidsorganisaties zoals de politie, de rechtspraak of het COA?

Antwoord op vraag 10
Het gevolg van een weigering of intrekking inpasbaarheidsverklaring is dat de tolk in de betreffende talen niet meer inzetbaar is binnen IND procedures.

De weigering door de IND heeft geen consequenties voor de inzet van de tolk bij andere diensten of opdrachtgevers. De inpasbaarheidsverklaring van de IND is immers alleen van toepassing voor de werkzaamheden voor de IND.

Vraag 11
Is in de afgelopen jaren door een rechter, een klachtinstantie of een toezichthouder geoordeeld over de wijze waarop de IND potentiële tolken beoordeelt op neutraliteit? Zo ja, welke conclusies heeft u daaraan verbonden en welke aanpassingen zijn sindsdien in de werkwijze doorgevoerd?

Antwoord op vraag 11
Het College voor de Rechten van de Mens heeft in 2026 in een individuele zaak geoordeeld dat IND in strijd heeft gehandeld met de Awgb door onderscheid te maken op basis van politieke gezindheid. De vraag of dit oordeel van het College rechtens juist is, is nu ter beoordeling aan de rechter voorgelegd.

Vraag 12
Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord op vraag 12
Ja.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
20 november 2026

Onze referentie
8059979